

[Elisabeth Bruun Olesen]

Freon påvirker ozonlaget og er samtidig mistænkt for at være kræftfremkaldende. I USA anvender man allerede i dag vandopløselige flusmidler, og det samme gør man i Sverige, medens vi i Danmark halter bagefter.

Ministeren har i sit svar på spørgsmål nr. S 521 fra Elisabeth Bruun Olesen sagt, at det er Direktoratet for Arbejdstilsynets opfattelse, at de chlorerede opløsningsmidler skal fjernes alle steder i arbejdslivet, hvor det er muligt. Det er derfor interessant at få at vide, hvad Arbejdstilsynet gør for at sikre dette mål ud over at indsamle oplysninger om konkrete sager, hvor der er foretaget substitution, og hvor der ifølge tilsynskredsens tilbagemeldinger også er tilfælde, hvor forsøgene er mislykkedes.

Formålet med spørgsmålet er først og fremmest at sikre det bedst tænkelige arbejdsmiljø, men en fjernelse af freon vil også have en gavnlig effekt på det ydre miljø, da elektronikindustrien og metalindustrien ved brug af en renere teknologi ikke længere bidrager til at nedbryde ozonlaget.

Svar (9/2 87):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

I en herfra indhentet udtalelse har Direktoratet for Arbejdstilsynet oplyst, at der ved brug af opløsningsmidler (herunder freoner) til affedtning i industrien er en generel tendens til at gå over til vandbaserede metoder. Som anført i svar på spørgsmål nr. S 521 kræver dette dog tid til omstilling, ligesom der er områder, hvor det ikke kan lade sig gøre.

Elektronikcentralen har over for Direktoratet oplyst, at visse specielle komponenter ikke tåler fugt. Indgår en sådan komponent, kan printplader ikke tåle anden affedtning end ved f.eks. chlorerede opløsningsmidler. En forkert affedtning kan enten give anledning til en øjeblikkelig fejl eller til, at apparatet senere fungerer upålideligt.

De generelle problemer ved vandbaseret affedtning er, at der anvendes rensmidler, der dels kan forårsage korrosion på materialerne, dels kan give spildevandsproblemer.

Det er altafgørende, at afrensningen er pinligt nøjagtig, ellers indbygges der en mulighed for svigt i apparaterne. Det er derfor,

at der under alle omstændigheder kræves tid til omstillingen.

Som et konkret eksempel kan nævnes en virksomhed, der foretager afrensning med »tri« af mindre emner med 3 mm bundhuller indeholdende olie og spåner. Virksomheden har i flere omgange foretaget forsøg med afrensning af emnerne i forskellige vandige (nogle gange opvarmede) opløsninger af alkaliske rensmidler. Det er ikke lykkedes at få rensede bundhullerne i emnerne tilstrækkelig godt til en efterfølgende fornikling.

Siden efteråret 1986 har Arbejdstilsynet bl.a. koncentreret sig om, hvorvidt det er muligt at fjerne de chlorerede opløsningsmidler, herunder freon, fra arbejdslivet. I en erkendelse af, at der er mange praktiske problemer med hensyn til generelt at erstatte de chlorerede opløsningsmidler/farlige stoffer, har Direktoratet som nævnt i spørgsmål nr. S 521 iværksat en indsamling af erfaringer.

Kredsene har fået pålagt at indberette de konkrete situationer, hvor der er foretaget substitution enten af et stof med et andet eller ved en metodesubstitution, således at denne viden kan blive kanaliseret ud til Arbejdstilsynets kredse som eksempler på konkrete løsninger.

Arbejdstilsynets formål med den ovennævnte indsamling er, at den viden og teknik, der allerede foreligger, synliggøres og udbredes mest muligt. Dette vil medføre, at der sker en yderligere udvikling af metoder til substitution.

En sådan generel information og eksempler på substitution af stoffer og materialer vil give Arbejdstilsynets medarbejdere baggrund for i langt flere tilfælde at kunne give påbud til virksomhederne om at undersøge mulighederne for at anvende andre, mindre farlige stoffer/materialer eller andre metoder.

Idet jeg henviser til det af Direktoratet for Arbejdstilsynet oplyste, herunder til, at indsatsen til fjernelse af opløsningsmidler allerede er højt prioriteret, finder jeg ikke, at der nu er grundlag for at foretage en yderligere ekstra indsats.

Spm. nr. S 598

Til *ministeren for offentlige arbejder* (30/1 87) af:

Jytte Hilden (S):